75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 207. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 7-го ЛИСТОПАДА 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 7, 1968 No. 207. VOL. LXXV.

РИЧАРД М. НІКСОН ОБРАНИЙ НА ПРЕЗИДЕНТА З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ

ДЕМОКРАТИ ЗАДЕРЖАЛИ БІЛЬШІСТЬ У ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ І СЕНАТІ

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 6 листопада 1968

В АМЕРИЦІ

ПАНІ ШІРЛІ ЧІСГОЛМ, ПЕРША НЕГРИТЯНКА в історії цієї країни, здобула пост члена Палати Репрезентантів. Вона є демократкою, перемогла в 12-ій виборчій окрузі в Брукляні, Н. Й., де живе негритянська більшість в районі Бедфорд - Стайвезант. Програв до неї вибори республіканець - ліберал Джеймс Л. Фармер. Демократи перемогли республіканця і в 17-ій окрузі в Ню Йорку, де виграв вибори конґресмен Едвард І. Кох. Це вперше від 1936-го року демократи перемогли в цій виборчій окрузі, де давніше був конґресменом теперішній посадник Ню Йорку республіканець Джан Ліндзі, який здобув становище посадника в 1965-му році.

СЕНАТОР ЕДВАРД М. КЕННЕДІ ПОВІДОМИВ про організацію 10-мільйонової дол. Фундації ім. Роберта Ф. Кеннеді. Фундація опублікує свою першу програму за кілька тижнів. Почесними головами Фундації є батьки покійного сенатора Джозеф П. Кеннеді та його дружина, а головою колишній секретар оборони Роберт МекНамара. Рада директорів складається з 56-ох осіб з-поміж членів родини Кеннеді, професорів університету, федеральних урядовців, представників робітництва та оборонців громадянських прав. Фундація дістане фонди з пожертв від корпорацій, організацій та приватних осіб. Вона буде допомагати студентам, хворим і упослідженим, неграм та голодним за кордоном. Сподіваються в короткому часі зібрати 10 мільйонів долярів.

АМЕРИКАНСЬКІ КОРПОРАЦІЇ ЗБІЛЬШИЛИ свої прибутки на 12% в третій чверті цього року (липень-вересень) в порівнянні з тим самим часом минулого року. Прибуток великих корпорацій збільшився, хоч збільшено прибутковий податок (так званий „надподаток"). Фабричні корпорації збільшили свої прибутки на 15 відсотків в порівнянні з 1967-им роком. Численні обсерватори сподівалися, що прибутки не будуть так збільшуватися після збільшення прибуткового податку. Звітували про прибутки 1,214 великих компаній, між ними були 898 фабричних промислових концернів.

ПОЛОВИНА ВСІХ ШПИТАЛІВ В ЦІЙ КРАЇНІ потребує модернізації — згідно з опінією Уряду Публічного Здоров'я. Цей звіт опертий на статистиці з 1967-го року. Треба в цілій країні змодернізувати майже половину шпиталів та поширити лікувальні можливості деяких шпиталів. В деяких районах немає місця в шпиталях, а в інших нема пацієнтів. Треба б розбудувати малі шпиталі, які не можуть іти з духом часу та купувати всі найновіші лікувальні засоби. В загальному у звіті рекомендується поширити лікувальні засоби на 149,000 ліжок.

У СВІТІ

У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ ВІДБУЛИСЯ в минулий понеділок 4 листопада бурхливі демонстрації лівих студентів, у протесті проти дисциплінарного переслухування адвоката Горста Малера, оборонця в процесах проти комуністичних і комунофільських демонстрантів. Коло 500 студентів обкидували поліцію камінням та кидались на піших і кінних поліціянтів з палицями. 150 осіб, здебільша з поліції, ранені, 40 арештовані.

В ЙОРДАНІЇ ЗДАВЛЕНО спробу державного перевороту, яку перевела одна з радикальних арабських антиізраїльських терористичних організацій. Вірне королеві Гуссейнові військо зайняло головну кватиру тієї організації та арештувало її проводирів. Король Гуссейн виголосив через радіо промову до народу. Проголошено поліційну годину в столиці Йорданії Аммані. Змовників підтримував режим із Сирії.

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ КУРТ КІЗІНҐЕР ЗАПОВІВ у промові на конґресі його Християнсько-демократичної партії в Західньому Берліні, що названа керівна партія буде зберігати надалі урядову коаліцію з соціял - демократами. Наче відкидаючи погрози збоку Східньої Німеччини й СССР — Кізінґер заявив, що Німецька Федеративна Республіка і Західній Берлін „належать одно до одного".

В АТЕНАХ РОЗПОЧАВСЯ військовий суд над 15 змовниками, що 13 серпня ц. р. виконали бомбовий замах проти прем'єра Ґеорґа Пападопульоса. Головний винуватець, 30-річний дезертир з грецької армії, поклав бомбу на шляху, що ним мав їхати названий прем'єр: бомба вибухла в кілька секунд після того, як переїхало авто прем'єра. Ту бомбу й іншу зброю доставив змовникам військовий міністер на Кіпрі, Полікарпос Георґіядес, який внаслідку невдачі змови й зізнань арештованих — димісіонував.

РАДА БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПРОДОВЖУЄ дебати над ізраїльсько - арабським конфліктом. Амбасадор Британії лорд Карадан висловив у своїй промові переконання, що коли в цьому році не прийде до замирення між Ізраїлем і арабами, то в наступному році вибухне між ними нова війна з катастрофальними наслідками для світу. У Ню Йорку перебувають тепер міністри закордонних справ Єгипту і Ізраїлю, які — окремо — нараджувались з посередником ОН для справ Близького Сходу, Ґуннаром Ярріґом.

У МОСКВІ ПЕРЕБУВАЄ делеґація французької компартії під проводом генерального секретаря Вальдека Роше, який зайняв був різке становище проти совєтської інвазії до Чехо - Словаччини. З совєтської сторони у тих розмовах беруть участь Леонід Брежнєв, Міхаіл Суслов і інші большевицькі проводирі.

ДЕЛЕҐАЦІЯ В'ЄТКОНҐУ У ПАРИЖІ ВИНАЙМИЛА для себе — за 450 дол. місячно підміську віллю, яку до літа цього року займав один американський багатій. Вілля має три поверхи й 11 кімнат. У проводі делеґації Фронту Національного Визволення стоїть 41-річна комуністка Нґуєн Ті Бінь. Північно - в'єтнамська делеґація мешкає на іншому передмісті Парижу в колишньому домі померлого лідера французьких комуністів, Моріса Торе.

СТЕЙТ ІЛЛИНОЙ ПЕРЕРІШИВ ВИСЛІД ВИБОРІВ

Одні з найбільш драматичних президентських виборів в Америці, попереджені такою ж драматичною передвиборчою кампанією, закінчилося виборчою перемогою республіканського кандидата Ричарда М. Ніксона, який був обраний на наступного, 37-го з черги президента З'єднаних Стейтів Америки. Вибори були до тієї міри „тісні", що ще в середу, 6-го листопада, перед полуднем, як це число „Свободи" вже було готове до друку на пресі, все ще очікувано формального повідомлення чи республіканський кандидат одержить потрібну кількість електоральних голосів, щоб бути обраним на президента. Демократичний кандидат, віце - президент Гюберт Г. Гомфрі, вже в тому часі не міг дістати такої більшости. Вже на кілька годин перед кінцевим проголошенням вибору, Ричард М. Ніксон мав 261 електоральних голосів — потребуючи ще тільки 9 таких голосів для перемоги, а Гюберт Гомфрі мав 160 електоральних голосів і уже не міг дістати потрібної більшости, бо незалежний кандидат губернатор Джордж Воллес здобув 45 електоральних голосів. Якщоб Ричард Ніксон не був одержав потрібних йому ще найменше 9 електоральних голосів, тоді вибір президента був би залежав від Ради Електорів або від Конґресу ЗСА. Найбільш драматичні були очікування на вислід виборів у стейті Іллиной, що могли і дали Р. Ніксонові кінцеву перемогу. В загальному голосуванні в тому часі — із ще очікуваним вислідом виборів у стейтах Тексас, Мізурі і Аляска, Ніксон мав тільки яких 200.-000 голосів більше з усіх понад 70 мільйонів голосів, що їх віддали американці в цих виборах. Ніксон і Гомфрі мали — в часі проголошення вибору — понад 28 мільйонів голосів кожний з них, а Воллес понад 8 мільйонів. Разом з Ніксоном переміг і його кандидат на віце-президента, губернатор Спіро Еґню.

В цьогорічних виборах крім президента та віце-президента виборці мали вибрати ще 435-ох конґресменів та 34-ох сенаторів і 21-го губернатора. Крім цього в окремих стейтах виборці мали вирішувати різні проблеми та вибирати стейтові леґіслятури й міські самоуправи. В Сенаті ЗСА демократи мали 63-ох сенаторів, а республіканці 37. До здобуття більшости республіканці мусіли б здобути 14 нових сенатських становищ та втримати всі свої дотеперішні. Щоб контролювати Палату Репрезентантів республіканці мусіли б здобути 30 нових конґресових місць, щоб мати більшість 218 конґресменів. Неповні висліди виборів показують, що демократи збережуть більшість в обидвох Палатах Конґресу. Республіканці можуть здобути від 5-ох до 7-ох нових сенаторських становищ, що не дасть їм більшости в Сенаті. Подібно є і в Палаті Репрезентантів. Тимчасові висліди виборів вказують на це, що республіканці можуть збільшити своє число конґресменів на 12 становищ, що дасть їм коло 200 постів в Палаті Репрезентантів, а до більшости треба б їм мати 218 постів. В 90-му Конґресі вони мали 187 конґресменів, а демократи 245.

Аґенції публічної опінії, які переводили опитування під час довгої виборчої кампанії, в останньому дні перед виборами зійшлися в своїх оцінках популярности кандидатів на президента. І так аґенція д-ра Джорджа Ґеллупа ствердила два дні перед виборами, що популярність Гомфрі дещо збільшилася, але все таки Ніксон вів перед у відношенні до Гомфрі, маючи 42 відсотки голосів опитуваних, а Гомфрі тільки 40. Аґенція Луїса Гарріса погоджувалась з вислідами д-ра Ґеллупа, але день пізніше, перед самими виборами опублікувала вислід кінцевих опитувань, які давали Гомфрі 43 відсотки голосів опитуваних, а Ніксонові тільки 40. Керівник виборчої кампанії в користь Ніксона Джан Мітчелл назвав опитування Гарріса необ'єктивним, щоб в останній хвилині впливати на виборців, говорячи їм про популярність Гомфрі. Тимчасовий вислід виборів показує, що аґенції публічної опінії не дуже помилялися, коли в своїх опитуваннях передбачали, що жодний кандидат не матиме великої більшости. І так воно сталося.

Ніксон слідкував за вислідом виборів на телевізії в Ню Йорку в готелі Волдорф-Асторія. Один із його співробітників навів його слова: „Сіно звезено до стодоли". Гомфрі після виборчої кампанії прибув до свого стейту Міннесоти, де в своєму домі слідкував за вислідом виборів. Третій кандидат Воллес після виборчої кампанії прибув до Монтґомері в Алабамі, де на нього чекали 2,000 його прихильників. Тимчасові висліди виборів виявляють, що республіканці збільшать число своїх губернаторів. Досі вони мали 26-ох губернаторів, демократи — 24. Вибирають 13 губернаторів, які були в руках демократів, і 8-ох, що їх мали республіканці. В стейті Ню Йорк сенаторський пост здобув Джекоб К. Джевітс, який займатиме це становище втретє. В стейті Конектикат перевибраний сенатор-демократ Абрагам Рібікофф.

Ригард М. Ніксон

Спіро Т. Еґню

Внаслідку опозиції Сайґону — відкликано засідання Паризької конференції

Париж. — На вимогу З'єднаних Стейтів Америки відкликано без визначення наступної дати призначене на середу 6-го листопада 1968 р. засідання Паризької конференції. Сталося це внаслідку спротиву уряду Південного В'єтнаму у Сайґоні брати участь у конференції, на якій підпільно-революційний комуністичний Фронт Національного Визволення виступатиме на рівній стопі разом з південно-в'єтнамським урядом. Президент Південного В'єтнаму Нґуєн Ван Тіє заявив кількакратно, що південно-в'єтнамський уряд не може переговорювати з бунтарями й терористами, які стоять під контролею Північного В'єтнаму. Однак американські чинники сподіваються, що керівні південно-в'єтнамські кола змінять свою позицію. Американський амбасадор у Сайґоні Елсворт Банкер виголосив промову через американську військову радіо-телевізійну сіть у Південному В'єтнамі, в якій вистерігався критикувати південно-в'єтнамський уряд.

Ізраїль погоджується на кордон по ріці Йордані із невтральною смугою

Єрусалим. — Ізраїльський прем'єр Леві Ешколь заявив у парляменті, що Ізраїль може погодитися на ріку Йордан, як державний кордон між ним і Йорданією, з тим, що по східньому боці Йордану ані Йорданія, ні будь котра інша арабська держава не мали би права тримати своє військо. Ешколь — за голосами преси — мав на увазі Ірак, який вислав був безпосередньо перед минулорічною війною дві тисячі своїх вояків у поміч Йорданії. Ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан запропонував Йорданії безпосередні переговори з тим, що кожна сторона матиме право зголошувати будь-які пропозиції й вимоги, але з йорданської сторони заявлено, що Йорданія не буде переговорювати сепаратно, без Єгипту. В кулюарах Об'єднаних Націй міжнародні дипломати намагаються впливати на ізраїльського і єгипетського міністрів закордонних справ, щоб вони розпочали вести ділові переговори про замирення за посередництвом шведського дипломата Ґуннара Ярріґа, визначеного для цієї справи. Єгипетські керівні кола буцім-то стурбовані фактом, що в минулому тижні вдалося ізраїльському піхотному десантові продертися аж за 150 миль вглиб єгипетської території та знищити там два мости і одну електрівню. Єгипетська преса й радіо подали, що ізраїльський літак збомбардував ті об'єкти.

Кількадесять осіб згинуло у катастрофі повені в Італії

Рим. — Понад 60 осіб згинуло під звалищами домів або у водних хвилях під час катастрофи повені у північно-східній частині Італії. Зливні дощі спричинили обсунення великих лявін, що впали на підгірські села, та виступлення з берегів місцевих рік. Найбільше потерпіло містечко Валле Мосса, що нараховувало 6.000 мешканців, як теж сусідні містечка Кампоре і Моссо Санта Марія. Всі ці місцевості положені недалеко швайцарського кордону. Сотні акрів рільної землі і численні виноградники залиті водою і знищені. У рятунковій акції взяло участь військо.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ЛИСТОПАДОВА АКАДЕМІЯ В ПІТСБУРҐУ

Пітсбурґ, Па. — У неділю 10 листопада в місцевому Карнеґі Голі відбудеться Листопадова Академія, яка розпочнеться о 2:30 по полудні. У мистецькій частині виступлять Ія і Любомир Мацюки. Академію влаштовує Комітет і Прихильники УНР, дохід призначений на ФКУ та на допомогу українським інвалідам.

ВШАНОВУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ І. БАГРЯНОГО В 5-ТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

Сідней. — В кількох містах в Австралії, в тому у Сіднеї та в Мельборні, письменник Дмитро Чуб виголосив доповіді на тему „Літературна спадщина Івана Багряного", з читанням уривків з його творів. У парафіяльній залі УАПЦеркви в Ґренвілі відбулись Поминки, а в Покровському храмі в Гомбуші відправлено Панахиду за спокій душі письменника в 5-ту річницю смерти.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА У СТЕМФОРДІ

Стемфорд, Конн. — Колеґія ім. св. Василія влаштувала виставку дереворитів мистця Якова Гніздовського. Виставка, що розпочалась 3-го листопада, триватиме до 24 включно, і на ній представлено 36 експонатів. Адреса Колеґії, де відбувається виставка: 195 Ґленбрук Ровд у Стемфорді, де Я. Гніздовський виставляється вперше.

НА ТЕЛЕВІЗІЇ — ПРО ЛИСТОПАДОВИЙ ЧИН

Вашинґтон, Д. К. — Інж. Володимир Ю. Маєвський, голова Відділу ООЧСУ в Вашинґтоні виступив зі словом про 50-річчя Листопадового Зриву на телевізійній програмі Контрольна Точка 14 станції WFAN — T. V. в Вашинґтоні. Виступ відбувся в п'ятницю 1-го листопада 1968 р., о год. 8-ій вечора. (Б. С.).

В АВСТРАЛІЇ ЗАКІНЧИВСЯ ДВОМІСЯЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ

Ню порт. Під час 11-го з черги Двомісячника української книжки в Австралії розпродано літератури, особливо для дітей і молоді, та передплачено преси разом на 5.595 дол. — 2 808 примірників книжок та журналів. Українські школи поширили літератури на 1.744 дол., Пласт на 757 дол., кольпортери на 626 дол., громади на 559 дол., СУМ на 243 дол., Союз Українок Австралії на 161 дол., а решта припадає на індивідуальні замовлення. Двомісячник зорганізував, на доручення Української Центральної Шкільної Репрезентації та за підтримкою Союзу Українських Організацій в Австралії, СУОА, педагог і письменник Дмитро Нитченко. Він започаткував такі Двомісячники 11-ть років тому, і за той час в Австралії було поширено українських книжок і журналів майже на 40.000 дол.

Продовжуються взаємні чесько-совєтські обвинувачення

Праґа. — Совєтська, східньо - німецька й польська преса продовжує атаки проти чеських провідників закидаючи їм далі „ревізіонізм" та тавруючи головно чеські газети й радіо, які ніби — всупереч договорові з Москвою — виступають проти СССР. „Правда" закинула чеському проводові, що той старається штучно творити „праве" крило комуністичної партії, розуміючи під ним лібералів, прихильників демократизаційного курсу. „Правда" покликається на „патріотичних" чехів — під якими розуміє сталіністів, які ніби в останніх тижнях перевели в різних чеських містах свої збори й віча, всупереч волі керівних чеських державних і партійних чинників. Східньо - німецький амбасадор в ЧССР Петер Фльорін довго нараджувався з членом президії чесько-словацької компартії, словаком українського роду Василем Біляком, який зараз в перших днях совєтської окупації виявився, як совєтський коляборант. З другої сторони — 300 чеських письменників підписали меморіял, в якому вони таврують поступливість чеського державно - партійного проводу Москві та закидають Москві ламання прийнятого нею зобов'язання — не втручатися до внутрішніх справ Чехо-Словаччини.

Панель „Свободи" й „Українського Тижневика" відбудеться в ЛМКлюбі в Ню Йорку

Ню Йорк. — У зв'язку із 75-річчям щоденника „Свобода" і 35-річчям „Українського Тижневика" („Юкрейнієн Віклі") відбудеться в п'ятницю ц. р. заходами Літературно - Мистецького Клюбу вечір - панель „Свободи" з участю редакторів А. Драгана, В. Давиденка, І. Кедрина, Б. Кравцева, Л. Луцева, Л. Полтави та З. Снилика. У програмі вечора, що ним проводитиме ред. Б. Кравців передбачені питання до редакторів і їхні відповіді та з'ясування напрямних праці й редаґування обох часописів. Відбудеться вечір - панель в залі ЛМКлюбу при 149 Евню в Ню Йорку. Початок о год. 7:30.

Помер Михайло Медвідь, довголітній секретар 56-го Відділу УНСоюзу

Вілінґ, В. Вірджінія. — Михайло Медвідь, довголітній секретар 56-го Відділу УНСоюзу, Братства св. Івана Хрестителя, помер після важкої недуги на 67-му році життя. Вістка про смерть цього відданого союзового і громадського діяча наспіла до Головної Канцелярії УНСоюзу з деяким опізненням, бо покійний секретар Михайло Медвідь відійшов у вічність ще 29-го жовтня, полишивши у смутку дружину Катерину, яка в часі останньої недуги мужа виконувала його обов'язки союзового секретаря. Покійний походив з Тисьмениці, повіт Товмач, прибув до ЗСА молодим хлопцем, та відразу включився в союзове і громадське життя свого міста поселення. Союзовці та ціла українська громада міста Вілінґ відпровадила в глибокому смутку свого діяча на вічний спочинок.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Президент на відхідному

Линдон Б. Джансон увійшов був до Палати Репрезентантів у 1938 році, через 10 років став членом Сенату, у 1960 році переможний суперник Джансона на демократичній конвенції, Джан Ф. Кеннеді запросив його на пост віце-президента, а коли 22 листопада 1963 р. Кеннеді трагічно згинув у Далласі, він, Джансон, того самого дня склав присягу, як новий президент. У 1964 р., кандидуючи проти Беррі Голдвотера, Джансон дістав 61% усіх голосів і осягнув „лявінну" перемогу, користуючись величезною популярністю в народі. Але 31 березня ц. р. він проголосив, що не буде більше кандидувати, і після виборів 5 листопада ц. р. залишився тільки з формальною владою до 20 січня наступного року. 3-го січня він ще виголосить своє останнє звернення „Про стан Унії", але фактично першою особою в державі буде вже новообраний президент, і світ буде дивитися вже на новообраного президента, а не на того, який відходить.

Проголосивши свою відмову від кандидатури на перевибір, президент Джансон назвав кілька головних причин цього свого рішення, між ними бажання припинити розбиття в народі, що могло б поглиблюватися довкола його кандидатури та, головне, щоб його зусиллям для замирення у В'єтнамі відібрати пропаґандивний передвиборчий характер, отож потрібної щирости і серйозности. Президент Джансон тоді заявив, що він не думає ані одної хвилини часу присвятити передвиборчій акції, а всі свої сили і зусилля віддати внутрішнім і закордонним інтересам країни. Ледве чи до теперічних переговорів у Парижі та злагідження воєнних дій у В'єтнамі було б дійшло без цього рішення президента Джансона, якого — після його відмови від кандидатури на перевибір — навіть найбільші його критики прославляли як великого державного мужа, який доказав, що інтереси свого народу і своєї країни він ставить понад особисті амбіції.

Не було, мабуть, ні одного з 36-ох президентів З'єднаних Стейтів, які не говорили б з гіркістю про нестерпний тягар, труди і прикрощі, пов'язані з отим найвищим постом у цій країні. Об'єднуючи в своїх руках становища голови держави, ділового прем'єра Уряду й головного зверхника збройних сил, найбільший гігант праці з невичерпними фізичними та духовими силами неспроможний сам-один виконувати всіх своїх обов'язків. Тому він мусить покладатись не тільки на членів Уряду, на керівників окремих ресортів, але й на своїх асистентів та дорадників — військових, політичних, адміністраційних, дипломатичних. Коли американський президент має хист і глибоку інтуїцію при виборі собі дорадників, хист та інстинкт, котру з-посеред різних взаємосуперечних порад вважати за правильну, то він має успіхи. Коли діється інакше, то приходять невдачі, і вина за ті невдачі спадає завжди на президента, а не на даного нездалого дорадника, про якого загал і не знає. Як на приклад таких історичних невдач, можна вказати на катастрофу десанту кубинських, озброєних і вишколених Америкою, еміґрантських повстанців у Свинячій затоці на Кубі за през. Джана Кеннеді, і на спосіб ведення війни у В'єтнамі за през. Джансона.

Всі коментатори й усі біографи Линдона Джансона характеризують його, як людину надзвичайно амбітну, горду, вразливу на будь-яку критику. Але й як людину тверду в послідовному виконуванні наміченого пляну. Ці риси характеру дозволяють зрозуміти, чому Линдон Б. Джансон мріяв перевищити обожуваного ним Ф. Д. Рузвелта у його заслугах для Америки й популярності, і чому він, не показуючи цього назверх, насправді відчував як глибоку образу всю ту неперебірливу критику й атаки, які велися проти нього за його внутрішню і закордонну політику, що її він уважав за правильну: за програму „великого суспільства", за війну у В'єтнамі, за широкі жести у бюджетовому видаткуванні, за ліберальне расове законодавство, за віру в успішність політики співіснування з Совєтами і їх сателітами. Совєтська інвазія в Чехо-Словаччині розбила його плян нової зустрічі з Косиґіним та подорожі до СССР. Відкинення Сенатом номінації Ейба Фортаса на голову Найвищого Суду та відсунення в майбутнє ратифікації договору проти поширення атомової зброї, разом із зредукуванням бюджету на 10 більйонів дол. — це були прикрі для Линдона Б. Джансона докази занепаду його впливів у Конґресі й у світі.

Але остаточний осуд про Линдона Б. Джансона та його 5-річний період влади видасть історія. Однаково його прихильники, як і противники, признають, що він — непересічна людина. Працюючи по 16 годин денно, він був одним із найбільш працьовитих президентів ЗСА з багатющим балянсом законодавства. Поруч Гаррі Трумана й Д. Д. Айзенгавера він буде третім живучим колишнім президентом, і, як вони, він перейшов уже до історії, як великий син свого народу.

К. Крупський

ЛЕГКОВАЖЕННЯ МАЛИХ, АЛЕ СУТТЄВИХ ФОРМ

Уже проминув десяток або й більше років від часу, як хтось із наших громадян забрав був голос у пресі в справі того, як правильно треба писати назву Чехо-Словацької держави. Автор, імени якого не пригадую собі, доказував, що неправильним є писати „Чехословаччина", бо чехословацької національности нема, а є дві окремі національності чеська і словацька, які через збіг політичних обставин творять одну державу.

У світі прийнявся звичай писати „Чехословаччина", але з власного гіркого досвіду знаємо, що й нашу Батьківщину називають часом „Полудневою Росією", провінцією Росії і т. п. На географічних мапах, у шкільних підручниках, в пресі транслітерують міста України не так, як називає їх наш народ, а так, як називає окупант. На боротьбу з цими аномаліями приходиться докладати чимало зусиль, і тому ми повинні мати вирозуміння до наших сусідів, які також опинилися в подібному до нашого положенні.

Словацькі патріоти завжди пишуть „Чехо - Словаччина", а не „Чехословаччина". На перший погляд здавалося б, що різниці великої тут нема, але на ділі вона є, і то суттєва. Перша назва каже нам про існування чехів і словаків. В другій назві чехи стають чехословаками і словаки — чехословаками.

На жаль, не всі наші часописи уживають правильної назви і, йдучи за політичною назвою, пишуть „Чехословаччина".

Нас дратує, коли хтось утотожнює нас з росіянами, але чому ми самі допомагаємо „чехізувати" словаків? Чи ми не знаємо, що денаціоналізація народу починається з перекручування його імени?

Така заувага прийшла мені на гадку, коли прочитав я в католицькому журналі „Тріюмф" за жовтень ц. р. листа секретаря Об'єднання Словацьких Ветеранів в Бруклині — Томаса Й. Ветеска. Цей лист, надрукований під назвою „Словаки проти чехів", в якому автор ні разу не пише „Чехословаччина", варто навести в перекладі:

„Тому, що тепер так багато читаємо інформацій про лібералізацію в Словаччині та Чехії, про чеський нарід, уряд, демократію, чеських лібералів і т. д., хочу звернути увагу ваших читачів на факт, що то були словаки, які дали поштовх до цих реформ. Ці зміни принесло бажання словаків визволитися з-під чеського панування. Провідник реформістів Александер Дубчек є словаком. Він заініціював ці реформи, що дають словакам дещо волі від Праги. Протикомуністична словацька нація піддержує Дубчекові реформи, як крок до майбутньої словацької національної незалежности від чеського колоніяльного панування, яке накинули були Словаччині Масарик і Бенеш у 1918 році, а пізніше Бенеш і Готвальд у 1945 році.

„Це були словацькі інтелектуали, які в 1963 р. почали протисталінську атаку в Словаччині. В часі тої революти дві головних фігури Новотного — прем'єр празького уряду і президент Словацької Комуністичної партії Сіроки (мадяр з уродження) і перший секретар Словацької Комуністичної Партії Карел Баціляк (чех з уродження) замінено словацькими комуністами — Дубчеком і Ленартом. В той час чехи навіть не мріяли про таку револьту в Чехії.

„Це парадокс, що чехи, які мають серед свого населення пропорційно найбільше з-поміж усіх націй число комуністів, вибрали в 1946 р. комуністичний уряд, а тепер мають бути визволені словацькими національними комуністами, піддержуваними антикомуністичними словаками. Тяжко зрозуміти цю скомпліковану ситуацію, але це факти".

Хто-як-хто, але українці вповні розуміють змагання словацького народу до національної незалежности і тому не повинні допускатися навіть такої, здавалося б, незначної неправильности в написанні назви чехо-словацької держави. Так, як Австро-Угорщина не злилася в „Австроугорщину, так і Чехо-Словаччина не зіллється в „Чехословаччину", дармащо назва „Австро - Угорщина" була офіційною, а назва „Чехословаччина" стала офіційною внаслідок чеської геґемонії над словаками.

При цій нагоді варто згадати про іншого листа, надрукованого в листопадовому числі журналу „Тріюмф" п. н. „Більше про російську Церкву". Автором цього листа є Аскольд Скальський з Гаґерставну, Меріленд. А. Скальський, критикуючи статтю в серпневому числі „Тріюмф", в якій, між іншим, було написано, що „росіяни відреклися поганства і в 988 р. стали християнами", пише:

„Якщо дасте у Вашому журналі місце і не російській Церкві в Совєтському Союзі, який складається зі значного числа християнських країн, позбавлених з поміччю російського шовінізму і російської Церкви всякої релігії, тоді одного дня ми прочитали б у „Тріюмфі" і про те, як українська нація прийняла християнство в 988 р., про переслідування білоруської та інших Церков".

ВАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

П. Т.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ В 1932-33 Р. Р.

(1)

Цього року сповнилось 35 років від часу пляново зорганізованого і найжорстокішими методами переведеного червоною Москвою голоду на Україні. Цей голод не був спричинений стихійним лихом: відомо, що урожай на Україні в 1932 році був середній.

Завданням організаторів голоду було не лише духово, а й фізично ослабити, підірвати українську націю, здушити визвольний рух українського народу. Це було народовбивство, здійснене московським Політбюром на чолі з Сталіним.

Уже тоді в совєтській пресі було проголошено, що головною небезпекою на Україні є український націоналізм.

Оскільки національною базою кожного народу є селянство, за пляном Москви і був організований штучний голод на Україні для селянства.

Оборонці та прихильники комунізму і особи, які не знають совєтської системи, твердять, що голод на Україні в 1932-33 рр. був наслідком спротиву селянства, яке не хотіло працювати в колгоспах, чинило саботаж, нищило худобу та приховувало збіжжя.

Такий погляд невірний, бо сільське господарство на Україні було сколективізоване ще до 1932 року на 70% і комуністична влада, відібравши від селян землю, сільськогосподарський ремамент та худобу, зробила їх фактично державними рабами.

Крім того, комуністична влада жорстокими репресіями — вивозами на далеку північ, мордуванням у катівнях НКВД та розстрілами без суду й слідства за всякий спротив колективізації — остаточно стероризувала селян. А заможня верства селянства, так звані куркулі, від яких комуністична влада сподівалася активного спротиву, ще до 1931 року були депортовані разом з родинами поза межі України. Ще до голодової катастрофи примусово вивезено на Сибір до 6 мільйонів селян.

Про те, що голод на Україні в 1932-33 рр. був штучний і пляново підготований, свідчать такі підготовчі заходи московської влади:

— Укладений у Москві для України державний плян хлібоздачі був підвищений у два - три рази в порівнянні з минулими роками, а в окремих випадках перевищував збір врожаю.

— Центральний Комітет комуністичної партії і Рада Народних Комісарів СССР видали 7 серпня 1932 р. закон про „охорону соціялістичної власности", згідно з яким за збирання на полях колосків навіть по жнивах або на полі, яке вже переорювалось, встановлено кару до 10 років ув'язнення.

— Хлібосховища на Україні, в яких зберігалось забране у селян збіжжя, почали охороняти озброєною вартою з спеціяльними псами.

— Для успішного відбирання („викачки") збіжжя в українських селян змобілізовано у Москві, Ленінграді та ін. промислових центрах спочатку 10,000, а потім ще 25,000 комуністів.

— У 1932 р. комуністична влада зажадала у селян виконати хлібоздачу зразу, а в попередніх роках хлібоздачу виконували частинами.

— За наказом Москви по селах утворено спеціяльні бриґади з місцевого комуністичного активу для скорішої „викачки" збіжжя у селян.

— З обласних партійних комітетів до всіх районових центрів відряджено уповноважених з дорученням вживати найсуворіших заходів супроти селян, які чинили б опір хлібоздачі.

— З весни 1933 року на колгоспних полях побудовано дерев'яні вежі („вишки"), на яких озброєна варта з комуністичного і комсомольського активу пильнувала, щоб голодні селяни не стригли колосків.

Усі згадані вище заходи яскраво стверджують, що голод на Україні був заздалегідь пляново підготовлений і реалізований.

Наприкінці 1932 року колгоспи мусіли здати державі майже все наявне у них збіжжя. Колгоспникам на їхні „трудодні" залишалась зовсім мізерна кількість продуктів. А на одноосібні господарства, тобто господарства селян, які відмовились вступати до колгоспів, накладали для здачі таку велику кількість збіжжя, що для прохарчування нічого не залишалося.

Ударні бриґади ходили з двора в двір і забирали все, що можна було їсти. Навіть забирали те збіжжя, яке колгоспники одержали за працю в колгоспах. Шукаючи захованого зерна, крупи та муки, бриґади перекопували подвір'я, долівки в хатах, руйнували будівлі та печі. Якщо знаходили бодай кілька кілограмів збіжжя, власника немилосердно били.

Така „викачка" тривала з кінця 1932-го по лютий 1933 року і внаслідок того українське село було начисто пограбоване, а його населення приречене на голодову смерть.

(Закінчення буде)

НАПАДАЮТЬ ЗОРІ...

Нападають зорі
мені на долоні,
Як сядуть світанки
на коні червоні.
Нападають — щезнуть
димком голубим,
Чи виклюють їх
молоді голуби.

Нападають зорі
мені на долоні,
Що плавають в небі,
як в морі бездоннім.
Хто зорі збирати ясні
не забув,
Стає щасливішим,
говорять, ніж був.
Нападали зорі...

ВАСИЛЬ ВОВЧОК
Ужгород

З ВИСТАВКОВОЇ ЗАЛІ

СЕРЕД ЛІНІЙ І БАРВ

Об'єднання Мистців Українців в Америці, Відділ у Ню Йорку, влаштувало у залі Українського Літературно - Мистецького Клюбу мистецьку виставку, що тривала від 13 до 27 жовтня. Участь у виставці взяло 40 мистців; виставлених праць було 69. Як подає каталог, що його оформили Б. Пачовський і Б. Титла, участь у цій виставці брали мистці, члени Об'єднання й запрошені мистці не - члени.

Увійшовши на залю й кинувши поглядом по виставлених працях, ваші очі зупиняються на тих працях, що вибиваються ритмом лінії й тону, що вимовні силою чи тендітністю.

Серед мистців - учасників цієї виставки бачимо старих, добре знайомих нам, що зберігають притаманний стиль їх творів, свою повагу й розуміння мистецтва, що живуть мистецтвом щиро і йому віддані.

Завсіди спокійний ясністю рисунку та багатий молитовністю тону, Михайло Осінчук дав тут одну працю „Різдво ГНІХ", що збагачує кольорит виставки.

Петро Холодний своєю фінезією рисунку, кольориту, фактури, грою світла — в „св. Юрію", що під старовину, а зокрема в „Сухім листю" — милує нас тонкою естетикою і вишуканістю.

Михайло Мороз, цей єдиний у нас майстер тонів, говорить до нас тональними вартостями, докладно покладеними плястичними мазками, що тоном увіходять один в одного, стикаючись, а то й просто покриваючись. Це бачимо в його „Соняшниках" чи й у портреті „Дарці", що є виразистий, у характері, гладкої фактури.

Михайло Черешньовський — у своїм гелленістичнім просторі, поезією лінії, ніжністю моделятури, плястичними переходами, тонкими інсинуаціями світло-тіні дає твір — „Берізка", що живе, дихає чистотою того ідеального, а нині такого іншого, світу. Портрет „Дмитро Донцов" — хто цього неспокійного, бунтівничого духа не знає особисто, той збагне його у цій праці. Передати — і так докладно! — анатомію, характер типа в такій клясичній формі, — це вже таїна мистця великого таланту.

Юрій Соловій — проникливим рисунком, а зокрема, скажемо: вибуховістю кольориту вельми сильний у цих двох працях символічного значення: „Катафальк" і „Піста", олія, присвячені 1933-му рокові. Цей мистець змагає до змісту, хоч і понурою мовою, у мистецтві.

Приємно побачити „Ярмарок" Едварда Козака, в якому така багата скаля психологічних моментів. Гумор, сатира вельми притаманна з нашим дідьком, що йому в „Січовій кузні" рубають язика. Після незабутнього Миколи Бутовича, Еко єдиний, що ще радує нас — інколи й смутить — своїми не-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Високо в небі...

Всі пасажирські літаки в Україні належать лише формально філії „Аерофлоту УССР", насправді ж „Аерофлот" — це Москва. Щоб переконатись, як він працює, не варто вичитувати „свідчень" із так зв. прогресивних заокеанських газет. Ось що розповідає на цю тему київська „Радянська Україна" з 24 вересня (цитуємо уривки з листів до редакції):

„У Симферопільському вузловому аґентстві довідкове бюро знаходиться в касовому залі. Пройти ж туди неможливо, бо біля дверей цього залу стоїть черга і ні за якими довідками нікого не впускає".

„Під час рейсу 876 Луганськ—Москва 10 серпня в літаку було дуже жарко, — пише Л. Хлєбнікова. — Та пасажирам дали за ввесь цей час лише по склянці теплої мінеральної води".

„Добре годували нас 12 серпня під час рейсу Ленінград — Дніпропетровськ: курка, свіжі помідори, але жодного грама соли..."

"Рейс 932 Київ—Москва зовсім не позначений в розкладі, і я лише випадково дізналась про його існування. Мабуть, через це, при великій кількості бажаючих летіти, літак піднявся в повітря напівпорожній".

„Дуже важко вибратися з Одеського аеропорту в центр, особливо ввечері, коли прибуває відразу кілька літаків, а автобусний рух, навпаки, скорочується".

Ще більше нарікань на те, що пасажир купує квитка на швидкісний джетовий літак, але змушений летіти пропелерним ваґ тажним. Або обіцяють відліт о 1 год. дня, а відлітають о 5-ій...

(Ко)

У 1970 році вийде „Атлас слов'янських мов"

Визначні мовознавці з вільних і підневільних дев'яти країн працюють над першою в історії славістики фундаментальною наукововою роботою — загальнослов'янським атласом. Перші томи цієї публікації вийдуть в світ у 1970 році. Їх готують до друку вчені Польщі, СССР, Болгарії, Югославії, Сх. Німеччини, Угорщини, Австрії та Італії.

Київська „Культура і Життя" з 15 серпня ц. р., не зазначаючи, де саме вийде „Атлас", виявила головні завдання його упорядників, що можуть у багато чому збігатися з напрямними ЦК КПСС у Москві про „зближення соціялістичних націй". Газета писала:

„Атлас покаже зв'язки і спорідненість окремих слов'янських мов і діялектів, а також зміни, які відбулись в усіх слов'янських мовах у процесі історичного розвитку".

Можна припускати, що не всі славісти - мовознавці підходять до свого відповідального наукового завдання з „московським аршином". Наприклад, польські науковці провадять лінґвістичні досліди й обстеження в 100 містах і селах, в різних сторонах Польщі, в тому числі й на Лемківщині, мова автохтонів якої вказує на приналежність того населення до українського народу й культури. Великі українські поселення поза СССР є в Польщі, Чехо - Словаччині, Югославії і Румунії, і мова тих частин українського народу також буде віддзеркалена в „Атласі слов'янських мов".

КОССАК — ОХРИМОВИЧ — ТУРАШ

(1)

У Видавництві канадійської Ліґи Визволення України, як число 27 її Політичної Бібліотеки, появився п. н. „Коссак — Охримович — Тураш" збірник спогадів і статтей про трьох видатних діячів українського націоналістичного руху в 1920-30 рр. на західньоукраїнських землях — Зенона Коссака, Степана Охримовича і Мирослава Тураша. З надрукованих у цьому збірнику матеріялів передруковуємо загальну статтю, присвячену названим трьом постатям, спогад А. Драгана з перебування Зенона Коссака у польських в'язницях і вірш Б. Кравцева з присвятою загинулим за волю Карпатської Січі — Михайлові Колодзінському і Зенонові Коссакові — Редакція

КОССАК — ОХРИМОВИЧ — ТУРАШ. В-во Ліґи Визволення України, Торонто 1968 Книжку можна замовляти: "Homin Ukrainy", 140 Bathurst St., Toronto, Ont. Canada. Ціна не подана.

ТРІЙКА ПРОВІДНИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ

У 1969 році промине 40 років від часу виникнення Організації Українських Націоналістів — пересмника і продовжувача Української Військової Організації. Обидві ці революційні організації цупко пов'язані з їхнім основоположником полк. Є. Коновальцем, якого українська громада достойно вшанувала 1968 року в 30-річчя з дня його смерти на пості голови Проводу ОУН.

В історії боротьби українського народу за незалежну і вільну українську державу УВО і ОУН після невдачі Визвольних Змагань 1917-1921 рр. поклали великі заслуги і записались золотими літерами. Без існування і дії цих двох революційних і політично - бойових формацій немислимий був би дальший процес боротьби, вислідом чого був активний опір большевицько-російській окупації на східніх українських землях, на землях Галичини, Волині, Холмщини та на окраїнних територіях, змагання за український характер Буковини і Басарабії, Карпатська Січ і бої за встановлення української влади на Срібній Землі, а далі Акт 30-го червня 1941 року, звитяжні бої УПА в нерозлучному пов'язанні з ОУН та народом і сучасна боротьба та рух опору в Україні.

Організація Українських Націоналістів від початку свого існування точно визначила шляхи боротьби, її характер, ідейні основи та політичну мету — українську державу без жадного чужого пана та національного і соціяльного поневолення. Ставлення на власні сили народу, відкинення орієнтації на коньюнктурне трактування української проблеми збоку різних країн та визначення, що єдино українська національна революція принесе визволення українському народові — чітко визначили місце ОУН серед внутріукраїнських сил.

Протягом 40 років Організація Українських Націоналістів не зійшла зі своїх основних позицій, змінюючи лише тут і там свою тактику та стратегію, залежно від умов і характеру стосунків на українських землях.

**

Зенон Коссак, Степан Охримович і Мирослав Тураш видатно записали свої імена в історії українського націоналістичного руху на західньоукраїнських землях. Перші два — З. Коссак і Ст. Охримович — працювали довгі роки разом ,аж доки смерть останнього не перервала їх спільні шляхи. Мирослав Тураш дійшов до керми Крайової Екзекутиви ОУН на західньоукраїнських землях щойно в 1939 році. Проте, не зважаючи на віддаль часу, їх трьох єднає керівна роля в ОУН і жертовна боротьба за право українського народу жити у власній державі.

Збірка матеріялів про Коссака, Охримовича і Тураша заторкує багато питань в галузі особистих переживань тих керівних осіб ОУН, їх зацікавлень — політичних і громадських, виявляє їх характер і вклад праці, звертає увагу на їх журналістично-письменницьку діяльність та говорить про самовіддану працю, включно з самопожертвою в користь українського народу.

Звичайно, збірка не висвітлює всіх деталів їх життя, а зокрема їх роботи в ОУН. Це треба пояснити тим фактом, що ніхто із співучасників не занотував з причин безпеки даних про них, ані вони самі не залишили записок, які вичерпно говорили б про їх революційну діяльність. Численні їх співробітники або полягли, або померли в різних роках. Автори статтей у збірнику висловили лише те, що їм було відоме про Коссака, Охримовича і Тураша.

На тлі споминів слід ще сказати про Зенона Коссака таке: Він був членом УВО, а від 1929 року членом ОУН. Від 1929 до 1932 рр. був членом Крайової Екзекутиви ОУН на західньоукраїнських землях і займав різні пости. Був спершу заступником керівника бойової референтури, згодом бойовим референтом, а пізніше перебрав організаційну референтуру.

У травні 1930 року в підземеллях будинку св. Юра у Львові відбулася конференція керівних членів УВО і ОУН для з'ясування ролі двох організацій та для прийняття рішень стосовно їх об'єднання під одним керівництвом. Від імени КЕ ОУН представниками були: Богдан Кравців, Зенон Пеленський, Степан Охримович, Зенон Коссак, Степан Ленкавський, Іван Ґабрусевич і Богдан Кордюк. Крайову Команду УВО на західньоукраїнських землях заступали: полк. Роман Сушко, Зиновій Книш і Ярослав Барановський, Провід ОУН з закордону — інж. Микола Сціборський і д-р Юліян Вассиян.

Доповідь на організаційну тему мав тодішній організаційний референт КЕ ОУН Степан Охримович, а в дискусії позицію Крайової Екзекутиви в питанні ліквідації УВО як зовсім окремої організації гаряче боронив Зенон Коссак. Йшлося про те, щоб не було зайвого дуалізму. З огляду на контроверсійні погляди на ту справу, Конференція ОУН-УВО тоді не винесла жадних рішень, а обмежилась лише до пропозицій, що остаточне розв'язання питання винесе Начальна Команда УВО в порозумінні з Проводом ОУН.

Перші завдання по лінії злиття УВО з ОУН отримав сотн. Юліян Головінський, який був крайовим комендантом УВО і крайовим провідником ОУН на західньо українських землях. Після його смерти (його підступно застрелила польська поліція в 1930 р.), приблизно до 1932, обов'язки крайового коменданта УВО виконував д-р Богдан Гнатевич, який фактично керував бойовою діяльністю КЕ ОУН. З тактичних міркувань фірму УВО затримано лише для бойових відділів, а згодом і ця назва зникла з дальшої історії ОУН.

(Продовження буде)

Польська преса називає мистця Никифора „польським мистцем"

Київ. — „Літературна Україна" з 25 жовтня помістила некролог про померлого на початку жовтня відомого мистця-примітивіста, українця з Лемківщини Никифора Криницького, під наголовком „Шлях Никифора". Він народився в кінці минулого століття від матері-жебрачки, глухий і німий від роду, з 13 років розпочав малювати і, мандруючи, продавав за копійки малюнки. Малював найбільше Лемківщину, Карпати, села й людей, яких зустрічав під час мандрівок, часто зображував себе в сценах, де його вітають, з ним розмовляють „або коли він мандрує підгір'ями. Залишив понад десять тисяч образів, переважно акварелів невеликого формату, дуже цікавих з погляду кольористики та своєрідної „архітектури". Про Никифора Криницького, який сам себе називав Матейком, щоб звернути на себе увагу, як на мистця, заговорили в 1938 р., але аж у 1947 р. в Польщі, куди Москва приділила Лемківщину, почали опікуватись бездомним мандрівником, придбали помешкання, преса почала містити статті тощо. Хоча Никифор був українцем та більшість його образів присвячена українській природі й людям, польська преса й мистецтвознавці називають його „польським мистцем" і таке визначення передрукувала без коментарів „Літературна Україна", про похорон Никифора у м. Криниці: „В суботу (12 жовтня), — повідомляє ПАП, — відбувся похорон Никифора Криницького, відомого польського художника-примітивіста, який помер у санаторії... В некролозі, над рукованому на сторінках газети „Життя Варшави", читаємо: „В останні роки свого життя він був оточений опікою, яка йому належала, він збагатив наше мистецтво чимось неповторним, хоч нині коло наївних художників досить широке, він залишиться в нашій пам'яті як символ. Никифор умів наповнити своє життя тільки мистецтвом, умів подолати всі труднощі, був мистецтву вірний і своєю наполегливістю досяг дуже багато".

У Коломиї ентузіясти самі створили дитячий оперовий театр

Коломия. — Шість років тому учителька співу в середній школі Галина Грабець заініціювала створення Дитячої оперової студії. Перші проби кілька вчителів і аматорів-акторів та багато здібних дітей робили в селі Ковалівці біля Коломиї. Родина Грабець вклала в ту справу душу, талант і час: мати вчила дітей співу, батько робив декорації, їхній син розучував з музиками й молоддю оркестрові партії. Першою виставою коломийської Дитячої опери була опера-казка про вовка й семеро козенят Г. Компанійця, наступною — складніша вистава дитячої оперки Миколи Лисенка „Пан Коцький". Потім пішла опера Кирила Стеценка „Івасик Телесик", написана для дорослого глядача, але її відповідно переробили; недавно композитор Марія Завалишина написала дитячу оперу „Коли є друг" на лібретто Наталі Забіли. Коломийська Дитяча Оперова Студія вже виступала по телевізії і в сусідніх містах. У „Культурі й Житті" з Києва з 17 жовтня прохається композиторів, щоб вони писали оперети й оперки для дітей, бо такого типу театри не мають в Україні жодного репертуарового вибору.

ТЕАТР

ВИСТАВА ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ ЛЕСЯ КУРБАСА

Театральний Ансамбль ім. Леся Курбаса з Торонта прибуде в цю суботу, 9-го листопада до Ню Йорку з ювілейною виставою для відзначення 80-ліття з дня народження великого українського режисера, ім'я якого носить ансамбль. Для українського глядача в Ню Йорку буде поставлений драматичний твір відомого шведського драматурга Августа Стріндберга — „Танок смерти".

Минулого року, в вересні місяці сповнилося було 80 років з дня народження Леся Курбаса, який загинув на Соловках, а створений ним театр „Березіль" за постановою Наркомосвіти був у жовтні 1933 року зліквідований. Тому що покійний Лесь Курбас будував свій репертуар у великій частині на творах європейських клясиків, торонтські курбасівці вирішили відзначити цю догору для кожного українця постать також твором клясичного світової слави — Августа Стріндберга.

Август Стріндберг народився 1849 року в Стокгольмі, де і помер 1912 р. Це був письменник-драматург, який цікавився різними напрямками літературного життя. „Танок смерти" — це психологічна драма, яка своїми проблемами та їх наслідками і розв'язками є актуальна й сьогодні. Минулого року Британський Національний Театр, під мистецьким керівництвом сер Лоренса Олівєра, виступав з цією виставою у Торонті.

На українську мову „Танок смерти" переклав Юрій Поченюк, мовний редактор — проф. В. Ревуцький, режисер — Слав Теліжин, декорації — Омелян Теліжин. Ролі виконують: Ніна Теліжин, Христина Томків, Юрій Поченюк, Андрій Сорока.

Театральний Ансамбль ім. Леся Курбаса постав у Торонті в місяці липні 1966 року. Першою його постановою була оперета Франца Легара „Жайворонок". Музичним керівником ансамблю є п-і проф. Галина Голинська.

Вистава „Танок смерти" відбудеться в суботу, 9-го листопада ц. р. о год. 7-ій вечора у залі Fashion Institute, 225 W. 24th Street в Ню Йорку. Передпродаж квитків в українських книгарнях: Арка, Еко і Сурма.

М. Івасівка

Балтімор, Мериленд

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРА ОбВУА

Балтімор, Мд. — (я. ш.) 13-го жовтня в пополудневих годинах в навечір'я свята Покрови Пресвятої Богородиці і з нагоди Золотого Ювілею Листопадового Чину і Української Галицької Армії відбулося тут посвячення прапора ОбВУА Відділу Балтимор, що його тепер очолює п. Остап Хархаліс. В залі „Самопомочі" балтиморські комбатанти вистроїлися в дві лави в комбатантських шапках та з прапором, що його гордо держав прапороносець Зиновій Гой в асисті побратимів Володимира Чорнодольського та Василя Коржа. Балтиморські громадяни численно взяли участь в цьому торжестві.

Акту посвячення довершили три балтиморські священики: парох Балтимору о. шамбелян Петро Мельничук, парох Куртісбею о. радник Василь Соловій та о. проф. Евстахій Весоловський, колишній старшина УГА.

Після відібрання присяги від прапороносця о. шамб. П. Мельничук сердечними словами витав балтиморську станицю УбВУА з її великим днем. Він пригадав перемогу Константина Великого під прапорами Христової Церкви і ствердив, що кожний прапор стає рівночасно теж прапором Христа.

Слово про символіку та значення прапора виголосив генштабу генерал-хорунжий Петро Самутин, заступник голови балтиморської організації ОбВУА та член Головної Управи Централі ОбВУА, яку він репрезентував на цьому святі. Він керував програмою імпрези.

Співом стрілецької пісні „Ой, у лузі червона калина" закінчилася офіційна частина посвячення прапора, після чого присутні громадяни складали свою пожертву, за що отримували „грамоту кумів". В дальшому програмі запрошено всіх присутніх до скромного прийняття, під час якого забирали слово: Вол. Чорнодольський, що вітав станицю від місцевого Відділу УККА, від парохії, о. шамб. П. Мельничук, д-р Ярослав Шав'як, д-р Омелян Дерій, Данило Пісецький, Антін Траска. Привітання о. радн. В. Соловія, присвячене темі прапора, який „єднає, гуртує і — веде", ідеально доповнювало слово ген. Петра Самутина. Відчитано теж декілька письменних привітів.

Голова станиці Остап Хархаліс щиро подякував усім присутнім за їхню участь у посвяченні прапора, після чого піснею „Не пора" закінчився цей незабутній вечір Балтимору.

Ініціятором та ентузіястом придбання прапора для балтиморської станиці ОбВУА був д-р Андрій Раставедський, якому смерть не дозволила втішатися щасливим днем посвячення. Його ідею зреалізували голова станиці та її секретар Даняло Пісецький. Прислугу в придбанні прапора зробив для балтиморської станиці побратим і член Головної Управи ОбВУА-Філядельфія, проф. Микола Алексевич. На малиновій стороні прапора видніє хрест українських комбатантів, на блакитній — золотий тризуб з вінком.

У ФРАНЦІЇ ЗАСУДЖЕНО на 7 років в'язниці колишнього героя французького протинімецького резистансу й недавнього префекта одної французької провінції, Моріса Пікара, за зв'язки з чужинними агентами.

Доповідь Р. Рахманного в клюбі „Ротаріїв"

21-го жовтня Роман Рахманний (д-р Роман Олійник) був офіційним гостем у клюбі монтреальських „Ротаріїв", відділ Сен Лоран і Мавнт Роял. Після вечері в готелі „Скайляйн" цей український публіцист виголосив півгодинну доповідь. Опісля якої члени клюбу звертали до нього з запитаннями.

Темою доповіді був „Інтелектуалістичний фермент у Східній Европі". Доповідач, після короткого вступу, зупинився головно на ферменті серед інтелектуалістів та інтелігенції в Совєтському Союзі. Розказавши коротко про боротьбу російських (а в тому числі й жидівських) інтелектуалів за права громадянина в СССР, Роман Рахманний головну увагу присвятив „рухові умів" на Україні та серед інтелігенції інших не-російських народів.

Члени клюбу, які винятково численно взяли участь у цій вечері з доповіддю, ознайомилися з різними аспектами боротьби українських інтелектуалів, інтелігентів та робітників за право кожної національности на власний національно-культурний і політичний розвиток. Свої твердження доповідач ілюстрував цитатами з писань В. Чорновола, В. Мороза, С. Караванського та Ів. Дзюби.

Представляючи українського гостя-доповідача, член управи клюбу „Ротаріїв" підкреслив, що Роман Рахманний відомий своїми статтями в канадійській англомовній та франкомовній пресі, а його українські статті та есеї викликали відгук теж серед українців у Сов. Союзі і інших комуністичних державах.

Клюб „Ротаріїв" є насправді міжнародною організацією бизнесменів і професіоналістів не лише Північної Америки, але й теж Европи. Сьогодні ці клюби нараховують приблизно 500-000 членів у різних країнах світу. Клюб, у якому виступав з доповіддю Р. Рахманний, складається з членів англомовного і франкомовного середовищ Канади.

СЕРЕД ЛІНІЙ І БАРВ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

перевершеними творами з нашого побуту, звичаїв, історії „Етюд", олія, виявляє мітив „Діброва", полімер.

Антін Малюца у своїм творі „Етюд", олія, виявляє мистецьку культуру, інтелект, а при тім і змагання поглибити свою тональність. Микола Неділко — барвистий неспокійними плоцинами, тримається доброї української школи свого кольориту. Іван Кучмак заглиблюється у душевні закамарки людини. Це говорить його єдина тут праця „Така його доля", що і композиція, і кольорит доповнюють зміст її. Володимир Бачинський композицією, кольоритом, а то й охотно поринає у часи т. зв. „руїнників"; і його праці оригінальні саме цим і свіжі. Богдан Савчук вельми тенденційний своїм кольоритом, фактурою; він майже „вертькотонний" у своїй тонації, що свідчить про — може й перечулену — культуру мистця. Богдан Певний віртуозно, тонко, втоновано, згармонізованими мазками виконав свою „Оду до плящок".

Богдан Божемський „Осінніми квітами", олія, і „Соняшниками", деревории, підкреслює свою майстерність, малярську прикмету; це у перший праці.

„Яків Гніздовський у „Кошик з бульбою" далі говорить нам про свою випрацьовану лінію рисунку, про кольорит і фактуру.

Любослав Гуцалюк якби той „Портрет" не був так надто імпровізований, то, крім, очевидно, цікавого тону, міг би був мати повні своєї вартості.

Ярослава Геруляк—її „Рисунок" і „Рослинне" говорять про справді незвичайно тендітну мисткиню. А її — поза каталогом — „Зевс і Атена", „Ксеня" і „Ярославна", ріжба, мають усі познаки нашої сатири. Правда, в ції вона ще не дійшла до своєї притаманної їй форми.

Євгенія Курилович - Чапельська і Олена Кононенко-Трофимовська пильно і з замилуванням у своїх „Гірський краєвид" і „Зустріч осени з весною", олія, дають нам свої вміло втоновані праці. Марат Мельниченко веде нас у світ фантазій свосю фантастичною композицією і м'яким кольоритом. Чомусь нагадує нам італійське „новечента", а то й Северинія.

Євген Саламаха — „Портрет", гіпс, „волюїном", пропорцією, анатомією переконує у свою користь. Ярослав Вижницький у „Соняшниках" смілою подає рисунок і кольори. Хоч від мистця доброї школи М. Мороза можна більше вимагати. Богдан Титла у „Скелястому березі", акварелі, певніший і вимовніший — докладністю рисунку, кольоритом — ніж у „Риці в горах", олія, де є живість тону, але не вирвається певність мазка. Борис Пачовський „Прометей", деревории, скромно, але підкреслено — лінією й композицією — гармонізується з такими працями інших співдрузів.

Є на цій виставці праці, на які дивлячись міркуєте: і „мистецтво для мистецтва" потребує розуміння і знання мистецтва. Та й не хотілося б, щоб старий Б. Шов мав слушність, коли сказав: „Хоч усі, здається, знають німі х, у, z, а ніхто не знає а, в, с". Проте, виходить також, що старий Ідко, але й слушно сказав. Таке приходиться думати, зупинившись перед „Квітами", олія, Лілеї Воллянської, що нічим не переконують нас. Правда, в „Квітах" ч. І мисткиня хоче показати свою майстерність у тональній скупості. Таке ж можна сказати й про „Героя часу", олія, Аркадії Оленської - Петришин. Хоч вона має усі дані не вдовольнитися дотеперішніми осягами. До цих мистців належить і Ждан Ласовський, перед яким, проте, стоять ще певні можливості у мистецтві.

Правдива несподіванка на цій виставці — Оксана Савчук. Її „Зустріч", акварель, на її молоденький вік, незвичайно сміливе рисунком і кольоритом, живим і продуманим розложенням; при її „божій іскрі", а до неї — ще й праці, вона, в майбутньому, може мати великі осяги.

У виставці взяли участь ще такі мистці: Темістоклі Вирста, Мирослава Ласовська, Ірина Несторович, „Мертва природа", олія, в кольориті, Зиновій Онишкевич, Софія Петеш, Ярослав Плав'юк, „Бомбардування", полімер, сильне виразом кольориру, Віра П и с а рівська, Юрій Савицький, Ярослав Стадник, Клим Трохименко, Михайло Урбан, Микола Чуласвський, Тарас Шумилович.

М. Островерха

Резолюції схвалені учасниками Восьмої Зустрічі Організації Оборони Лемківщини в днях 28-29 вересня 1968 р. в Пассейку

— Висилають сердечний привіт своїм братам і сестрам лемкам на зеленій Лемківщині і тим, що живуть поза нею та всім братам і сестрам українцям на Україні і поза Україною.

— з гордістю стверджують, що в боротьбі за священні права українського народу на землях УРСР беруть участь також переселені сини і доньки Лемківщини,

— з увагою слідкують за розвоєм подій на землях Пряшівщини і підтримують змагання українського населення за національні, громадські та культурні права,

— висилають синівський привіт Блаженнішому Верховному Архиєпископові Кардиналові Йосифові Сліпому та всім нашим українським Владикам Католицької і Православної Церков та закликають всіх українців до створення Патріярхату Української Католицької Церкви на чолі з Кардиналом Йосифом Сліпим.

— закликають всіх українців в діяспорі покинути еміґрантські міжусобиці та зорганізовано допомагати поневоленій Україні в її боротьбі на життя і смерть з російським, як і польським ворогом.

—закликають всіх лемків включитися в акцію посднання всіх здоровоумаючих українських груп патріотичних елементів на еміґрації і оздоровлення їх від дрібних міжособиць та партійно-групових порахунків для ефективної спільної помочі нашій поневоленій Україні,

— Звертають увагу на занедбання інтересів Лемківщини українськими центральними установами, політичними і допомоговими, а також пресою і доручають Головній Управі Організації Оборони Лемківщини продовжувати заходи перед тими установами, щоб справа Лемківщини знайшла належне місце в їхній діяльності,

— схвалюють діяльність секретаріяту СКВУ в справі акції оборони прав людини в Тегерані. Одначе висловлюють розчарування, що Секретаріят не використав цієї нагоди, щоб представити українські землі на захід від Сяну як приклад найгірщого ґеноциду та варварства над українським народом.,

— пригадують українським політичним, громадським, науковим та культурним установам, що їх національним обов'язком є мати в постійній увазі українську територію та долю українського населення також на захід від Сяну і Бугу,

— звертаються до всіх уродженців Лемківщини в Америці і Канаді з закликом допомагати морально й матеріяльно своїм землякам у Польщі та в Україні, а особливо тим ,які повернулися на прарідні землі. Треба творити для цієї цілі комітети допомоги односельчанам,

— закликають своїх земляків масово передплачувати і читати місячник „Лемківські Вісті", поширювати і піддержувати його фінансово,

— закликають братів лемків, згуртованих в Лемко-Союзі, щоб працювали разом з нами для добра лемківської України.

Перетворюють ЮНЕСКО на трибуну комуністичної пропаганди

Париж. — Совєтська преса, в тому й київська „Молодь України" з 30 жовтня повідомила, що на засіданні 15-ої Сесеї генеральної конференції ЮНЕСКО виступав так зв. міністер союзно-республіканської культури УССР Р. Бабійчук. Він вихваляв ЮНЕСКО за влаштування міжнародного симпозіюму, присвяченого К. Марксу, і домагався, щоб ЮНЕСКО не виявляло „занадто боязкого підходу до перетворення в життя резолюції 14 генеральної конференції „Про вклад ЮНЕСКО в справу миру". Совєтський представник використав трибуну ЮНЕСКО для наклепів на „американський імперіялізм", „ізраїльських екстремістів", Південний В'єтнам і т. д. Він виразно натякав на те, щоб ЮНЕСКО також... святкувало 100-річчя народження Леніна. „Молодь України" інформувала про виступ того дезінформатора правди про поневолену Україну: „Говорячи про величезні досягнення українського народу, рівного серед братніх народів СССР, представник, УССР підкреслив, що ці величезні перетворення нерозривно зв'язані з ім'ям В. І. Леніна, 100-річчя з дня народження якого в 1970 році відзначатиме все прогресивне людство". Р. Бабійчук в кінці заявив, що УССР докладатиме й далі найбільших зусиль „для плідного співробітництва з ЮНЕСКО". За найновішими відомостями з Парижу, Сесія ЮНЕСКО ухвалила „взяти офіційну участя у відзначенні 100-ліття з дня народження В. Леніна". Резолюцію підтримали 28 країн.

П. Шелест виголосив барабанну промову на пленумі ЦК комсомолу УССР

Київ. — З нагоди 50-ліття створення комсомольської організації в Росії, у Києві також відбувся „урочистий пленум ЦК Комсомолу", з довгою доповіддю П. Шелеста, наполовину присвяченої минулим часам. Про сучасне доповідач говорив у особливо піднесеному, бравурному тоні: „Вві ми живемо у прекрасний час. Совєтська країна впевнено крокує в майбутнє. І наша молодь є гідною великої епохи. Вона віддає свій ентузіязм і молодий порив здійсненню плянів комуністичного будівництва"... Після такої похвали-побаник в Україні поставив перед українською молоддю вимогу швидше працювати „на всіх ділянках", а потім зійшов з піднесеного тону на похмурий заклик сталінського типу:" „Ми повинні постійно підвищувати революційну пильність, зривати підступні заміри клясового ворога, вести непримиренну боротьбу проти буржуазної ідеології".

Чоловічий Хор в Лігай Веллі відзначає 20-річчя

У 1948 р. група молодих американців українського роду створила Чоловічий Хор, який за час існування дав понад 300 виступів перед українськими і американськими слухачами. У програму хору входять українські народні, історичні, стрілецькі, жартівливі та ін. пісні. 17-го листопада о 6-ій год. вечора в Нортгамптонському Народному Домі, відбудеться ювілейна зустріч хору з громадянством, на пошану хористів і теперішнього дириґента Володимира Двораківського та попереднього дириґента Олексія Дідуха. Промовцем на цьому ювілейному святі буде головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір. У кінці, на забаві, до танцю пригратиме популярна оркестра. Існування такого Хору впродовж двох десятків років та любов хористів до української пісні — культурної спадщини їхніх батьків і дідів, є запорукою, що „наша дума, наша пісня не вмре, не загине", як писав Тарас Шевченко, також і в Америці.

„Коза-Дереза" в Сиракюзах, Н. Й.

Довший час дехто з членів 68-го Відділу Союзу Українок мріяв показати дітям відому оперетку „Козу-Дерезу", яку скомпонував наш геніяльний композитор Микола Лисенко. Та зреалізувати цю ідею змогла наша молода, музикально обдарована та енерґійна виховна референтка п. Оксана Федорович.

Вона переборола всі труднощі. Об'єднала всі наші мистецькі сили, переборола нехіть дітей і молоді до українських імпрез, підібрала відповідні голосові персонажі та своїм запалом і настирливістю досягла того, що 26-го травня ц. р. наші діти, молодь і дорослі насолоджувались виставою „Коки-Дерези", яка була поставлена на сцені парафіяльної школи і пройшла з великим моральним та матеріяльним успіхом.

Ролю Кози виконала юначка Галя Мазурик, Лисички — Марта Шаран, Вовка — Марта Грипа, Ведмедя — Ліда Косяк, Першого зайчика — Роман Федорович, Другого зайчика — Ірця Возняк, Рака — Маркіян Федорович, Діда — Володимир Мазурик.

Всі учасники знали досконало свої ролі, поводились на сцені вільно, як дорослі співаки, за що були нагороджувані бурхливими оплесками глядачів. Найменші виконавці викликали цілі овації.

На цьому місці слід зазначити, що цей успіх завдячуємо також дорослим мистецьким силам.

Пан інженер О. Гапій керував музичною частиною. Первісне розучування ролів провадили: пп. Ярослава Гапій, Марта Кравс та найбільше п. Оксана Федорович.

Досконало провадила музичний супровід високообдарована піяністка п. Марта Кравс, що вміло допомагала молодим співакам вчасно вступити і попасти у відповідний тон.

Маски для звірів виконав пан Лев Бачинський, дуже гарну декорацію намалював п. Теодор Костюк. А все оформлення сцени як технічне так і мистецьке провів п. Ігор Гапій.

Звірі були вбрані в українські строї.

Хвала і честь всім вище зазначеним ентузіястам, що допомогли показати дітям цю українську, музичну перлину.

Сподіваємось, що на цьому наші молоді культурні сили не спинять своєї діяльности і спроможуться ще на якусь постановку, щоб привчити наших дітей і молодь цікавитися й любити наші українські театральні виступи.

С. С.

НОВА ДИТЯЧА ПЛАТІВКА

Вінніпеґ. — Українська фірма під назвою „Кантон Рекордс" випустила довгограйну платівку з англійським написом „Перепелички співають" та українською мовою „Українські діти співають". 8 дівчаток, учениць Рідної Школи і членок СУМ, наспівали на тій платівці українські пісні в супроводі оркестри, але не всі дитячі, між ними є „Ой, горе тій чайці", „Зірвалася хуртовина", „Ой, Дніпре"... На платівці є також дві арії з дитячої опери М. Лисенка „Коза Дереза". Діти-виконавці належать до Українського Дитячого Театру під керівництвом Наталки Башук та Ірини Туркевич-Мартинець.

Картинна ґалерія Ольги Соневицької в Ню Йорку поповнилась новими творами

Ню Йорк. — Створена 5 років тому журналісткою і громадською діячкою п-і Ольгою Соневицькою Картинна Ґалерія поповнилась новими творами відомих українських мистців з Европи й Південної Америки, в тому працями оспівувана материнства й дитинства Софії Зарицької та пейзажиста Андрія Сологуба з Парижу. Ґалерія була створена в грудні 1963 р. з допомогою і за порадами сл. п. мистця-скульптора Сергія Литвиненка, і містилась в одній із заль Літературно-Мистецького Клюбу. Рік тому Ґалерію перенесено на постійно в залю-вітальню федерального банку „Самопоміч" на 2-й авеню, і таким чином образи можна оглядати в години праці тієї установи. Під цю пору ґалерія має образи багатьох українських мистців з Америки й Канади, однак в основному в ній зосереджені мистецькі праці українських малярів з Зах. Европи і з Арґентини. Крім пропаґування й продажу, Картинна Ґалерія Ольги Соневицької, про яку вже декілька разів інформували слухачів в Україні Радіо „Свобода", Римське Радіо та Радіо Мадрид, влаштовує виїздні менші виставки українського образотворчого мистецтва. Такі виставки за 5 років відбулись, подекуди із рефератами запрошених мистців і мистецтвознавців, у Філядельфії, Вашинґтоні, Клівленді, Трентоні, Пасейку, Нюарку та в ін. містах. Ґалерія також випозичає образи для американських виставок чи виставок, що їх влаштовують українські організації для американських глядачів. Образи в цій Картинній Ґалерії можна придбати на місячні сплати. Власниця ґалерії, п-і Ольга Соневицька, цікавиться також творами молодих адептів образотворчого мистецтва, заохочуючи їх таким чином до навчання й поглиблення знань та творчої праці.

ДОПОВІДЬ ПРО „МОДЕРНУ УКРАЇНСЬКУ ЛЮДИНУ"

Ню Йорк. — На запрошення Т-ва „Самопоміч", у неділю 10 листопада о 5-ій год. по полудні, в домівці „Самопомочі" о. д-р Володимир Ковалик, ЧСВВ, виголосить доповідь на тему „Модерна Українська людина". Свої думки доповідач базуватиме на виданому в Києві і перевиданому в кількох виданнях за кордоном романі першого секретаря Спілки Письменників України О. Гончара „Собор".

ТАРЗАН, ч. 6088. Клопіт із золотою статуєю!

— Це зі щирого золота зроблений, цей золотий король зі золотим правилом! Його люди мусіли його любити, коли не жалували стільки зусиль, щоб поставити його статую — сховану в цій стрімкій печері!

— Тільки подумати, що такі золотарі, які зробили цю мистецьку річ, могли зникнути без сліду — це нечувана річ в історії! — Він мусів бути милий король!

— Численні люди працювали, щоб поставити цього золотого короля тут, Іто, — яким способом, ми обидва ось тут зможемо дістати його назад до палацу.